

JOAN F. MIRA

“El franquisme, aquesta és la qüestió, passada la guerra civil, la repressió feroç i la misèria, era l'estat natural de la població d'Espanya. Que és un país –que ens inclou a “nosaltres”– on la immensa major part de la gent s'identifica, purament i simplement, amb l'autoritat establerta. Si a l'autoritat li diuen Franco, bé. Si li diuen Juan Carlos o González, també.”

Franquismes

El dia 14 de desembre del 1966, jo vaig anar a votar. Jo era un catedràtic d'institut molt jove i amb ganes de brega, i vaig pensar que seria curiós veure quina cara feien els membres de la mesa electoral quan algú votava NO. Perquè, tot s'ha de dir, era perfectament legal votar en blanc o votar no, i fins i tot no votar. La propaganda ens havia saturat dies i setmanes amb la *Ley Orgánica de Reforma del Estado*, em sembla que es deia així: la que establia definitivament la successió de Franco en la figura d'un rei, amb els òrgans corresponents per assegurar la maniobra, com així va ser nou anys després –ara en fa just vint-i-cinc– amb gran satisfacció de tothom, demòcrates, comunistes i militars. La “transició”, és a dir el règim real i reial en què ara vivim, és resultat d'aquella llei. Els qui no volíem ni lleis orgàniques, ni continuïtat del franquisme històric, ni referèndums sense llibertat, vam fer una mica de propaganda per al cas: alguna pintada, algun pamflet, i poca cosa més podríem fer. Jo era membre d'aquell fràgil Partit Socialista Valencià (el que després tornà a aparèixer, sense mística, amb el nom de PSPV que ara usurpa el PSOE, ai dolor), i els dies abans del referèndum la meua nòvia i jo rodàvem amb sis-cents i escampàvem octavetes multicopiades –obra gràfica, crec, del meu amic Josep Vicent Marquès– fent conya de la votació franquista. Vam llançar un grapat de pamflets a la porta d'una fàbrica, pocs minuts abans de l'eixida de la classe obrera. Ens vam esperar dissimuladament dins del cotxe, a veure què passava, i la classe obrera replegava els papers, se'ls mirava distretament i els tornava a tirar a terra. Això passava.

De manera que, el dia de la votació, la meua nòvia i jo vam arribar al local electoral i vam demanar en veu alta paperetes amb el NO, o almenys en blanc. No n'hi havia, i els membres de la mesa ens van mirar amb cara ben desconcertada: era del tot evident que no esperaven que ningú demanara tal cosa. Era del tot evident que suposaven, com així devia ser i era, que tothom portava ja la papereta afirmativa, o que n'agafaria una de l'únic muntonet. Era normal, i tothom ho acceptava normalment. Quan nosaltres vam dir que teníem dret a una papereta de sí, una de no i una en blanc, i que ja decidiríem en secret, i quan vam assegurar que ens quedaríem allà fins poder exercir el nostre dret, i que era obligació seua enviar a buscar les paperetes que faltaven, quan vam dir tot això, la mateixa gent que esperava per votar ens mirava de través i se'ns apartà com si tinguérem la pesta. Gent normal i corrent, que després degué votar UCD i PSOE amb gran naturalitat, ens miraven com empestats perquè demanàvem paperetes amb el NO. I el cas és que el president de la mesa va enviar un policia municipal a buscar les paperetes inexistents, les van portar, ens en van donar una, i allà es va acabar la història.

L'endemà, un company meu de l'institut, professor de *Formación del Espíritu Nacional*, falangista i amb no sé quin càrrec polític, em digué tot content i somrient que ja havia sentit el nostre cas, i que ells, en efecte, teníen ordre de complir tal percentatge de vots afirmatius (diguem que 94% o 98%, o el que tocara) en cada secció electoral, però que en realitat no havien tingut necessitat de fer trampa: els percentatges d'èxit havien eixit sols. El franquisme, aquesta és la qüestió, passada la guerra civil, la repressió feroç i la misèria, era l'estat natural de la població d'Espanya. Que és un país –que ens inclou a “nosaltres”– on la immensa major part de la gent s'identifica, purament i simplement, amb l'autoritat establerta. Si a l'autoritat li diuen Franco, bé. Si li diuen Juan Carlos o González, també. I si li diuen Aznar, Pujol i fins i tot Zaplana, no cal dir que estarem encantats de la vida.

P.S. Han assassinat Ernest Lluch. Era un home bo, catalanista, valencianista, amic dels bascos. És un crim contra la nostra humanitat. Ja en parlaré, més serenament.